

Köparnas bostäder och behag

N. N. Frägelista nr 81.

Under Vitt skörde gård var många köpare. Det arbete sköttes där i min barndom av köpare. De hade lite jord, som de gjorde dagsverke för. Bönderna, som arrenderade gård under herrgårdens, skulle hålla dräng, som skulle göra två dagsverken i veckan på herrgårdens. Både köpare och bönder skulle också göra punktvis dagsverken. De skulle uplösas, när de bäst behövdes och då särskilt på hösten.

Inga rackare fanns i sacken, de hade tänga ned i sitta träd.

nosslät Kvivik. De för omkring i går-
darna och betelade och slat och så
ibland, när de inte kunde redas sig
på annat vis. De körde med en
mager hästtrake och hade inget
annat yrke än att för omkring och
betkla och byta hästar. Hemliga
var fösténare och handlade med
blecksaker såsom spannar. Dessa
senare var emellertid sällynkta, för
de fuskade hade inget sådant yrke.

Kättarna hästevade och så
hästar åt bönderna. De kög 3 kr,
för att de hästevade en häst. Bön-
derna i varje by samlade sina ung-
hästar, och lät kättaren hästera
dem. Kättaren såg ifrån, när han
skulle komma. Han för omkring

liksom en eskimå i våra dagar. På det
stället där de hade hästarna, gick de
bysa och på kottaren. På den orten
var Christian Brodin, och efter honom
tjänstgjorde hans son Fredrik.

Hästarna snäjdades om hals och pänga-
lades omkring alla fyra benen, och
kottaren tog fram en slak och skar
den. Nedan sattes klämmor på hästarna,
som togs bort dagen efter. Klämmorna
var gjorda av trä och var ungefär 5
tum långa och var till att öppna i ena
ändan. De bandes med ett starkt sträck.

Köpen låg på bergärens mark.
Köparna stannade kvar, så länge de
blev överens med jordägaren. An-
ledning att köpare flyttade kunde
också vara att de inte var till pass

för husbanden. Färgaren fick flyttning-
hjälpen av det nya korpets ägare eller av
någon bände.

Före korpets trösk en täppa med
litet jord. Täppan fick färgaren
mestadels avla gröder, för de byggde
korpstugarna på påsader för det
merla. I täppan odlade man huvud-
sakligen potatis och lite kom till grä-
sen. Ingent blev till avsalu på de
ställen. Lite blommar såsom sal-
sikor planterades också kring väggar-
na, och någon rasbuske kunde också
förskönas.

Färgstugan

Färgstugan på hänggården byggs
av gårdens ägare, så de stod för-
sliga att flytta in i. Färgstugan

var uppförd av flätade väggar, som
de slog ler på, så de teglade en
murad vägg, men murade var de
inte.

Det var inte stor skillnad mellan
böparnas och böndernas skugar.
Böparens var smallest och inte så stor,
bönderna hade ju också råd att hålla
sig sin lite finare. Han hade bl a
kapeler. Det var bara några enstaka
böpare som hade det. Böparskugar
bestod endast av skugan och det
i to höket. Höket var mycket oan-
senligt och bestod av en öppen spis
och en liten "kåst", som de hade att
gå in i. I skugan fanns en sättnag,
i vilken de kunde kälva med vad
bränsle som helst. Sättnagarna var

allmänna. Jag var väl en halv år, när
vi fick kampsjö hemma. Den sattes inne
i slungan, och vi satte den bredvid
sittningen. Det var bara, när man
lagade mat, som vi eldade i den.
Men då släppte man att stå ute i trä-
det under den öppna skärmen, från
vilken det brukade blåsa ned en del
sot i måten. Detta var i par egen
slunga. Han var inte kypare, men
det var likadant i den. Det gick
mycket enkelt till, när de skulle
bygga så sådant hus. De hjälptes
båda åt. De lag varin träbit
med sig och hjälpte arbetaren att
gå upp så hus, sedan arbetaren
gjorde färdigt ^{pl}en samt, så att han hade
plats att bygga på.

Inga takstugor fanns, som var
brädfodade.

Takstugan var troppbyggd med
nåhus. Högast låg mestadels upps
vid köket, så de kunde öppna till
kon från köket. Innertaket bestod
av träer på bjälkarna. Bjälkarna
var synliga i taket.

Koivet i stugan var bergalt,
och även på lagan var bergalt. I
köket var däremot satta stenar
av gråsten. Bakugn fanns i köket.
Den var i den öppna skorstenen.
Hönd var det inte plats för den inne
i huset, utan den byggdes ut utanför
väggen. Inns i skorstenen var en
slut in till bakugnen. De som ville
ha lugnt i köket, så det inte skulle

ACC. N:R M. 11356:8.

blåsa på trätt, satta "kappställen"
framför öppningen till skorstenen.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

8